

دانشکده بهداشت - گروه آمار و اپیدمیولوژی

❖ تعداد واحد: 2 واحد	❖ نام درس: اصول اپیدمیولوژی
❖ مدت زمان ارائه درس: 34 ساعت	
❖ پیش نیاز: ندارد	❖ مدرس: دکتر نیره امینی ثانی

اهداف کلی

در پایان دوره دانشجو باید موارد زیر را فرا گیرد:

- 1- تعریف دقیق اپیدمیولوژی، تاریخچه و سیر تحول آن، اهداف اپیدمیولوژی و کاربرد آن
- 2- مفهوم سلامت و بیماری، انواع سطوح پیشگیری و مثال های مرتبط
- 3- ابزارهای مورد استفاده در اندازه گیری ها (میزان ها ، نسبت ها و تناسب ها)
- 4- میزان های شیوع و بروز بیماری ها
- 5- طرح و چارچوب انواع مطالعات اپیدمیولوژیک -توصیفی و مزایا و معایب آن
- 6- طرح و چارچوب انواع مطالعات اپیدمیولوژیک -تحلیلی و مزایا و معایب آن
- 7- روش تجزیه و تحلیل و تفسیر اطلاعات حاصل از هر مطالعه
- 8- انواع منابع سوگرایی
- 9- مخدوش کنندگی
- 10- غربالگری و روش ارزیابی تست های تشخیصی

➤ هدف کلی 1

آشنایی با تعریف، تاریخچه و سیر تحول اپیدمیولوژی

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- ❖ تعریف صحیح و دقیقی از اپیدمیولوژی را ارائه نماید.
- ❖ سیر تحول اپیدمیولوژی را شرح دهد
- ❖ اهداف اپیدمیولوژی را بیان کند
- ❖ اصطلاحات متداول در اپیدمیولوژی را تعریف نماید

➤ هدف کلی 2

آشنایی با مفهوم سلامت و بیماری

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- ❖ مفهوم سلامت و بیماری را بیان کند
- ❖ سیر طبیعی بیماری را شرح دهد
- ❖ انواع سطوح پیشگیری را با مثال بیان کند

➤ هدف کلی 3 و 4

آشنایی با ابزارهای اندازه گیری در اپیدمیولوژی

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- ❖ ابزارهای مورد استفاده در اندازه گیری ها (میزان ها ، نسبت ها و- تناسب ها) را از یکدیگر تمییز دهند.
- ❖ میزان شیوع و انواع آن را با مثال شرح دهد

- ❖ میزان بروز و انواع آن را با مثال شرح دهد
- ❖ شاخص های متداول اندازه گیری بیماری ها و مرگ و میر را با مثال شرح دهد.

➤ هدف کلی 5

آشنایی با طرح و چارچوب مطالعات اپیدمیولوژیک

- اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- ❖ انواع مطالعات اپیدمیولوژیک را دسته بندی کند
- ❖ کاربرد هر مطالعه را بیان کند
- ❖ نوع مطالعه را با مثال های عملی مشخص نماید.

➤ هدف کلی 6

آشنایی با طرح و چارچوب مطالعات اپیدمیولوژیک (مطالعات توصیفی)

- اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- ❖ اپیدمیولوژی توصیفی را تعریف و مثال بزند
- ❖ خصوصیات بیماری را بر حسب شخص، زمان، و مکان شرح دهد
- ❖ مزایا و معایب مطالعات توصیفی را بیان کند

➤ هدف کلی 7

آشنایی با طرح و چارچوب مطالعات اپیدمیولوژیک (مطالعات اکولوژیک)

- اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- ❖ مطالعه اکولوژیک را تعریف و مثال بزند

- ❖ مفهوم خطای اکولوژیک را بیان کند
- ❖ مزایا و معایب مطالعات اکولوژیک را بیان کند

➤ هدف کلی 8

آشنایی با طرح و چارچوب مطالعات اپیدمیولوژیک (مطالعات تحلیلی –مورد-شاهدی)

- اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- ❖ مطالعه مورد شاهدی را با مثال شرح دهد
- ❖ مطالعات مورد- شاهدی را دسته بندی نماید و برای هر یک مثال بزند
- ❖ روش تجزیه و تحلیل مطالعه مورد شاهدی با مثال بیان کند
- ❖ نتایج حاصله از آنالیز را تفسیر نماید
- ❖ مزایا و معایب مطالعه مورد- شاهدی را بیان کند
- ❖ سوگرایی یادآوری را شرح دهد

➤ هدف کلی 9

آشنایی با طرح و چارچوب مطالعات اپیدمیولوژیک (مطالعات تحلیلی –همگروهی)

- اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- ❖ مطالعه همگروهی را با مثال شرح دهد
- ❖ مطالعات همگروهی را دسته بندی نماید و برای هر یک مثال بزند
- ❖ روش تجزیه و تحلیل مطالعه همگروهی را با مثال بیان کند
- ❖ نتایج حاصله از آنالیز را تفسیر نماید
- ❖ مزایا و معایب مطالعه همگروهی را بیان کند

➤ هدف کلی 10

آشنایی با طرح و چارچوب مطالعات اپیدمیولوژیک (مطالعات تحلیلی -کارآزمایی بالینی)

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- ❖ مطالعه تجربی را با مثال شرح دهد
- ❖ کارآزمایی های بالینی را دسته بندی نماید و برای هر یک مثال بزند
- ❖ روش تجزیه و تحلیل کارآزمایی را با مثال بیان کند
- ❖ نتایج حاصله از آنالیز را تفسیر نماید
- ❖ کورسازی و تصادفی سازی را شرح دهد
- ❖ مزایا و معایب مطالعه تجربی را بیان کند

➤ هدف کلی 11

آشنایی منابع متداول سوگرایی

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- ❖ انواع سوگرایی را نام ببرد
- ❖ سوگرایی انتخاب و انواع متداول آنرا را شرح دهد.
- ❖ سوگرایی اطلاعات و انواع متداول آنرا را شرح دهد.
- ❖ سوگرایی اندازه گیری و روشهای کنترل آنرا را نام ببرد

➤ هدف کلی 12

آشنایی با مخدوش کنندگی

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- ❖ با استفاده از معیارهای مناسب عامل مخدوش کننده را تعیین نماید
- ❖ روشهای کنترل مخدوش کنندگی را بیان کند
- ❖ با استفاده از روش طبقه بندی مخدوش کنندگی را کنترل نماید
- ❖ آزمونهای آماری مناسب برای کنترل مخدوش کنندگی را نام ببرد و نتایج آنها را تفسیر نماید
- ❖ مطالعات اپیدمیولوژیک را از نظر وجود مخدوش کنندگی و راههای کنترل آن ارزیابی نماید

➤ هدف کلی 13

آشنایی با روش های غربالگری و روش ارزیابی آن

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- ❖ غربالگری را تعریف نماید
- ❖ شرایط بیماریها و اختلالات کاندید غربالگری را شرح دهد
- ❖ شرایط آزمون و تست تشخیصی مورد استفاده را ذکر نماید
- ❖ مفاهیم حساسیت، ویژگی و ارزش اخباری یک آزمون را بیان کند
- ❖ مفاهیم حساسیت، ویژگی، ارزش اخباری یک آزمون را در مثال داده شده تفسیر نماید

روش آموزش

- آموزش تئوری: این روش شامل تدریس استاد به صورت سخنرانی و پرسش و پاسخ
- آموزش عملی: حل مسئله و ارزیابی مثالهایی از مقالات بصورت کار عملی خواهد بود
- ❖ وسایل کمک آموزشی شامل ویدئو پروژکتور و وایت بورد
- ❖ امکانات آموزشی بخش شامل ویدئو پروژکتور، سالن کامپیوتر
- ❖ آموزش دهنده: اساتید اپیدمیولوژی

منابع اصلی درس

گوردیس لئون . اپیدمیولوژی . ترجمه : کوروش ، هولاکوئی ، حسین صباغیان . چاپ اول، ویرایش

سوم، تهران : انتشارات گپ . 1385

Penny Webb and Chris Bain. Essential Epidemiology: an introduction for Students and Health professionals. 2nd edition. Cambridge Medicine, 2012.

نحوه ارزشیابی

دانشجو بر اساس دو روش زیر ارزشیابی خواهد شد:

- **آزمون تشریحی** : در این قسمت دانشجو بر اساس کوئیز، امتحان میان ترم و امتحان پایان ترم که به صورت کتبی برگزار خواهد شد ارزشیابی خواهد شد.
- **آزمون عملی** : در این قسمت دانشجو بر اساس مقالات و تکالیفی که در اختیار وی قرار میگیرد و تحلیل خواهد کرد و بر این اساس ارزشیابی خواهد شد.

❖ نحوه محاسبه نمره کل

- نمره کل بر اساس 10 درصد تکالیف ، 20 درصد امتحان میان ترم، 70 درصد امتحان پایان ترم، *** دانشجو باید 50 درصد نمره پایان ترم را اخذ نماید تا قبول محسوب شود.

❖ مقررات :

- حداقل نمره قبولی: 14 از بیست
- تعداد دفعات مجاز غیبت در کلاس : بر اساس دستور العمل معاونت آموزشی برای یک درس

جدول زمان بندی درس اصول اپیدمیولوژی

سرفصل مطالب	ساعات مورد نیاز	نحوه ارائه	امکانات آموزشی	روش ارزشیابی
آشنایی با تعریف، تاریخچه و سیر تحول اپیدمیولوژی	2	سخنرانی پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با مفهوم سلامت و بیماری، سطوح پیشگیری	4	سخنرانی پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با ابزارهای اندازه گیری در اپیدمیولوژی	6	سخنرانی پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با طرح و چارچوب مطالعات اپیدمیولوژیک	4	سخنرانی پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با طرح و چارچوب مطالعات اپیدمیولوژیک (مطالعات توصیفی)	2	سخنرانی پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با طرح و چارچوب مطالعات اپیدمیولوژیک (مطالعات بوم شناسی)	2	سخنرانی پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با طرح و چارچوب مطالعات اپیدمیولوژیک (مطالعات تحلیلی -مورد-شاهدی)	2	سخنرانی پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با طرح و چارچوب مطالعات اپیدمیولوژیک (مطالعات تحلیلی -همگروهی)	2	سخنرانی پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با طرح و چارچوب مطالعات اپیدمیولوژیک (مطالعات تحلیلی -تجربی)	2	سخنرانی پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
سوگرایی اندازه گیری	4	سخنرانی پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
مخدوش کنندگی	2	سخنرانی پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با روش های غربالگری و روش ارزیابی آن	2	سخنرانی پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی